

Valoració del Procés: Què ha comportat?

written by Joan Gil | 13 de febrer de 2020

En política és molt important valorar si una estratègia política ha estat prou eficaç pel que fa als seus objectius polítics. I també indicar quins elements no esperables ha comportat. És molt útil i sa. A mode de conclusió i com un aprenentatge. Jo intentaré en aquest article fer-ne la meua pròpia valoració política, que serà una visió limitada i sesgada, però feta des de la màxima honestedat, rigor i llibertat política.

El Procés, políticament, ha mort

Algú podria dir que la tesi del meu article dona per descomptat que el Procés ha mort. Només llegint el títol i la pregunta que em faig ja faig pal·lès que el Procés, i el processisme, deixarà pas a una nova etapa política. Primer, perquè en general, com és obvi, tota etapa política comença i acaba. I perquè sembla ser que els principals actors la volen tancar. Jo primerament, intento analitzar amb el màxim rigor la realitat política, i després intervenir-hi políticament. Per tant, en un principi, ni dic que sigui positiu ni negatiu. Només espero que em llegiu. El Procés ha mort políticament però a nivell de consciència política persistirà: s'ha polititzat a tota una generació de joves en aquest moment històric, i les vivències personals polítiques són claus per la construcció política del futur.

El propi terme és un invent propagandístic

“El Procés”, en general, fou un invent d'Artur Mas (i David Madí, amb ajuda de Josep Maria Planes), de CDC, per canalitzar tota la demanda civil d'independència. Des de les consultes populars, fins a l'ANC, l'independentisme social estava creixent. Per això calia un concepte, una proposta, un

paraigües que no té cap relació amb un veritable procés cap a la independència. Els partits polítics nacionalistes catalans tenien por d'aquest nou moviment polític: de l'independentisme contemporani. Fins i tot l'espai de la CUP, tot i col·laborar-hi, no sabia com afrontar-ho. Per això el terme és tan obert, confús i innovador. Mas era el rei dels eufemismes: Estat propi, Procés, Transició Nacional, etc. Tot una llista de termes que eren interpretables i per tant maleables per canviar-los el significat quan Mas i CDC ho entenguéssin oportú. Els eufemismes són fills dels oportunismes (polítics).

El que sí sabem és que el Procés va ajudar a la refundació del seu espai polític, a tancar la corrupció política dels seus pares polítics i a generar una cortinda de fum que tapés les retallades socials. I a neutralitzar un nou partit, plataforma o candidatura electoral independentista que recullís el guant de l'ANC, la transformació d'Òmnium i l'aparició de tantes entitats sobiranistes: Reagrupament, Solidaritat, Candidatura Unitària Independentista, una llista generada per la mateixa ANC, etc. La partitocràcia catalana de sempre, controlava el cotarro; la qual cosa des del Poder, des de Madrid, es veia fantàstic, perquè "amb Mas sempre es pot negociar".

Qui està matant el Procés per matar la independència

Alguns volen confondre la mort d'El Procés amb la del moviment independentista. Pot anar lligat, però només és una possibilitat. El futur del país no ha d'anar unit al futur d'ERC i l'espai postconvergent. O a un vot de càstig que es dirigeixi a la CUP.

Des de dalt, en els despatxos que ara alguns i algunes anomenen "Taula de diàleg", "Taula de negociació", estan tancat aquesta etapa política. Tot i que entretinguts amb la baralla entre ERC i JxCat, que tot i que els treu credibilitat, els manté en la centralitat del debat polític i per tant, entre les opcions de vot. I abans que hi hagi algú que insulti a ERC, recordeu que qui s'ha reunit aquest dijous

amb el president espanyol Pedro Sánchez és el President Quim Torra. Al final, és la mateixa estratègia política: reclamar un referèndum pactat amb el govern de l'estat (i amnistia pels presos polítics, però hem d'interpretar per la falta de matisos, que només dels partits, la qual cosa és ben lletja). O sigui, el mateix que deia ICV el 2010, el 2012, etc. He de dir que no recomano l'ús de l'insult: ni ajuda, ni em sembla respectable, però si reclamo sortir del marc que divideix i limita el país a dos partits i que nega que al final, tant JxCat com ERC, estan per tancar aquest període històric. Bàsicament perquè des del Primer d'Octubre (no es diu "u d'octubre" en català) que hi ha una massa crítica que s'ha adonat de la diferència entre el processisme i l'independentisme. Per això, ja no serveix el processisme mediàtic, associatiu i polític; ja hi ha un percentatge important d'activistes independentistes que poden destapar cada nova pastanaga processista. Ara el que cal és pactar la rendició política i justificar-la. Passem del processisme al conflicтивisme europeu (JxCat), al neoautonomisme (CUP), al rendicionisme polític (ERC). I això passa perquè no han aconseguit ni un referèndum ni el pacte fiscal. O sigui, ni Mas ni Junqueras han vist com han assolit els seus objectius de país. I la CUP que s'ha comportat com una irresponsable, tampoc ha aconseguit portant el país i el govern català al seu límit, a que la gent s'adoni de que no van de debò i que els votin a ells. El vot de càstig que es pot produir a les properes eleccions nacionals catalanes a la CUP només serà un miratge passatger. I entremig un 155 gratis.

Què ha comportat el Procés?

Al final, El Procés ha comportat que **el catalanisme polític estigui políticament mort**. No va ajudar gens el menyspreu i insult a aquells catalanistes no independentistes socialistes i ecosocialistes, i per guanyar algun vot (jo no vaig intervenir mai en aquest sentit). I amb el temps, fins i tot ja **pocs polítics i polítiques s'autoanomenen nacionalistes**. A

això hi ha ajudat Ciutadans. S'ha volgut amagar el nacionalisme català per la crítica del nacionalisme espanyol, en comptes d'enfrontar-se en termes d'igualtat i batallar com calia. A ERC, de tradició més republicana, ja li anava bé aquest menor nacionalisme: li diferenciava de Convergència - alhora generava un nou marc ideològic i mental per aconseguir la nova hegemonia cultural política catalana com ha anat assolint aquests darrers anys amb l'avís de molta gent com jo, que a diferència de l'independentista més abrandat, entenem Catalunya com la comprenia López Tena. Un país avessat al victimisme (que és víctima però s'hi està acomodant) i que demana perdó per exercir la seva plena sobirania i llibertat. El republicanisme transversal d'ERC va ser recollit pel PDECAT i després JxCat.

El meu respecte per Súmate i Independentistas en castellano, però a l'entorn d'un i altre espai ideològic, **han negat la possibilitat de que el català sigui central en la batalla política.** Es volia "despolititzar" la llengua, i per tant, al no lluitar-ho, s'ha perdut la batalla. Aquí jo sí també hi vaig ajudar fent actes amb els companys castellanoparlants independentistes. No pel fet de que ells i elles parléssin en castellà, i tenen tot el dret (i de fet val la pena escoltar-los en la llengua que sigui), sinó perquè tot plegat ha comportat ajudar a la diglòssia, a la substitució lingüística. Ara bé, necessitem la seva cultura política hispànica, més clara, més directa, més potent. Eduardo Reyes se l'entèn quan parla d'independència. El catalanista mig de 8 cognoms catalans, no. Potser perquè un hagi arribat per la raó i l'altre pel sentiment, i és que els sentiments poden variar o transformar-se, i la raó, si s'ha arribat de forma conscient i escoltant totes les opcions, té major fons i continuïtat. I el canvi de gent com Reyes no ha estat fàcil, l'esforç doncs ha de valdre la pena, ha d'anar a algun lloc. El catalanet mitjà (disculpeu el llenguatge) amb "votar als meus" ja en té prou. Sí, i això a diferència del que es diu sobre els electors: que hi ha correlació entre estar a favor de la independència i

identitat i llengua catalana. Però clar, no esperava que això comportés que ERC (i també JxCat) fessin cada cop més ús del castellà (candidat al Congrés, actes electorals, cartelleria electoral, piulades, etc.) i per tant, **marginessin la llengua que està en clar perill de desaparició**. El processisme mediàtic, TV3, sobretot des de que Ciutadans té pes a la CCMA, i aquest viratge d'ERC i JxCat, ha anat introduïnt cada cop més tertulians castellans-espanyols. I ja no parlo de la qualitat de la llengua catalana que s'usa a la que hauria de ser la televisió pública nacional catalana. De fet, el processisme associatiu, es va veure abocat a defensar la independència com a solució a tots els problemes (arriscat però respectable) però el problema fou que això va comportar molts silencis. Plataforma per la Llengua -que ara torna a estar molt activa (precisament pel fracàs de convertir el Procés en un veritable procés cap a la independència), en aquella dècada política, va triar el silenci sobre la marginació del català al parlament, als mitjans, a la campanya electoral. A les darreres eleccions generals espanyoles, només Laura Borràs de JxCat (i ex directora de les Lletres Catalanes) va dirigir-se en català en un debat organitzat per La Vanguardia a Barcelona entre totes i tots els candidats catalans. Simptomàtic de la importància política que se li està donant al català.

Ciutadans abans de definir-se com a patriota-constitucionalista (i ja sabeu que el canvi de camisa pot continuar variant...) es deia "no nacionalista" (i tenia militants "anti nacionalistes"; alguns confosos pels termes, d'altres clarament volen imposar el seu nacionalisme d'estat). Abans de la seva aparició, el castellà havia estat usat un cop a l'hemicicle català, i els diputats i les diputades d'ERC van marxar, perquè al Parlament s'ha de respectar, promoure i defensar sempre el català. Quins temps aquells. Ara serien tractats d'hispanòfobs, xenòfobs, racistes, etc. No dic que l'actitud fos la correcta, però hem passat d'una actitud molt vehement a

Però tampoc ens ha d'estranyar.

Què ha passat amb els partits d'obediència catalana o catalanistes?

Fa poc vaig llegir una piulada (i demano disculpes al que la va fer perquè no en recordo el seu nom o alies) que recordava que defensaven els partits d'àmbit català el 2012. El PSC defensava un referèndum acordat amb el govern de l'Estat (que havia de ser del PSOE, clar). Cal dir que llavors es podia considerar sense problemes, com un partit catalanista en que hi havia un sector potent sobiranista, i en el que a Maragall se'l considerava com a nacionalista sense molts problemes (més enllà del naixement del que seria Ciutadans). ICV deia que si Catalunya feia un referèndum i l'Estat espanyol ho impedia, portarien a l'Estat la justícia europea (us sona a la estratègia actual de l'ANC?). ICV era un partit nacional, no nacionalista, però d'obediència catalana (no el seu coalicionat EuiA). Junqueras, ja líder d'ERC, deia en una entrevista: "Doneu-me 68 diputats i us declaro la independència". Com ha canviat la cosa. I des de CiU/CDC es parlava de pacte fiscal i quasi alhora però després d'estat propi, i molt més tard d'independència (el seu líder Mas va tardar molt a usar aquest concepte), etc. Cada cop més parlant més clar. Fins al clímax d'El Procés: el Primer d'Octubre del 2017. Des de llavors tot han estat renúncies polítiques. Començant perquè no es va aplicar el mandat democràtic sorgit de les urnes en un moment èpic pel país, en que la consciència nacional va ressorgir, amb gent de diferents llengües, orígens, ideologies, etc. i amb molts i moltes d'aquests/es que es creien que hi havia un pla per fer la independència de forma unilateral i per tant efectiva. Tornem als anys 2010-2012, als inicis. Aleshores la CUP deia que anar al Congrés legitimava el règim del '78, el Borbó franquista, que no tenia cap sentit -tot usant-ho contra ERC. I ara, la seva diputada ja parla d'"abstenció amament" davant el repressor amb cara amable Pedro Sánchez (que fa bo el Zapatero de

l'Apoyaré). Cada mes ha estat un pas més a retornar als anys 2010-2012 però innoculant el missatge, volgut o no, de que la independència no és possible, com a mínim, de forma unilateral -quan no tenien cap pla ni per intentar-ho. Però alhora, hi ha un gruix de catalans i catalanes que no s'arrossen, que s'han adonat que els interessos de partit sempre contaminen els interessos de país, que l'Estat espanyol és un règim autoritari i repressor, i que realment el poder popular polític té potencial per posar en dubte el control efectiu del territori de les forces coercitives estatals espanyoles.

I per què ha comportat tot això? Doncs perquè **El Procés dels polítics i les polítiques no és el de la gent**. El procés cap a la independència de la institucionalitat catalana, el restabliment de la sobirania de les institucions i constitucions catalanes, la República catalana independent de tothom i per a tothom és una altra cosa. Ja ho va dir l'ex consellera Clara Ponsatí: "anàvem de farol (fanfarronada en català)". Ara, el que no es pot es tirar més enrere políticament, sinó deixa de mentir, jugar al pòquer fent política, i explicar com es fa la independència en un context com l'actual.